

[Gert Petersen]

sende, at regeringen hidtil har afstået fra at kommentere den tragiske udvikling i Iran. Men måske bragte udenrigsministeren spørgsmålet på bane, da han ved indledningen til FN's ordinære samling traf sammen med den iranske udenrigsminister i New York. Desværre siges det – med kilde i en pressekonference, ministeren afholdt – at dette ikke var tilfældet, men det kan spørgeren dårligt forestille sig.

Under alle omstændigheder må tiden nu være inde til, at Danmark åbent og klart tager stilling til udviklingen.

Besvarelse (15/12 78):

Udenrigsministeren (Christophersen):

Under min redegørelse i folketinget den 16. november 1978 for den udenrigspolitiske situation gav jeg udtryk for bekymring over udviklingen i Iran. Jeg tilføjede, at det var regeringens håb, at det ville lykkes det iranske samfund at finde sammen i et samarbejde om en tilbagevenden til normale samfundsmæssige forhold, der ville muliggøre nye fremskridt henimod en liberalisering og demokratisering af landet, som syntes at have været på vej, inden urolighederne for alvor begyndte.

Jeg kan tilføje, at regeringen, bl.a. i FN, ofte har understreget den betydning, som den tillægger beskyttelsen af menneskerettighederne i alle lande. Intet land – ej heller Iran – kan i dag være i tvivl om den danske holdning i menneskerettighedsspørgsmål.

Det er regeringens opfattelse, således som den også kom til udtryk i den orientering om »Danmark og menneskerettighederne i international sammenhæng«, som folketingets medlemmer fik tilsendt den 1. december 1977, at menneskerettighederne i første række må søges beskyttet gennem internationale retsregler, som alle stater efterlever. Vejledende for regeringens valg af tid, sted og metode for en særlig indsats for menneskerettighederne vil nu som altid være hensynet til den størst mulige effekt for de enkelte mennesker, der er ofre for menneskerettighedskrænkelser.

Til *udenrigsministeren* (12/12 78) af:

Gert Petersen (SF):

»Finder udenrigsministeren det betryggende, at NATOs øverstkommanderende i Europa (SACEUR) desuden er øverste chef for USAs militærrådgivere i Iran?«

(Spm. nr. 360).

Begrundelse.

Principielt har NATO og Iran intet med hinanden at gøre. Men general Haig, der er øverstkommanderende for NATO i Europa, er desuden chef for USAs såkaldte militærrådgivere i det af undertrykkelse og indre stridigheder hærgede Iran.

USAs militærrådgivere benævnes MAAG (Military Assistance Advisory Group). MAAGs funktioner blev beskrevet i en kongreshøring den 18. juni 1975. Det er bl.a. at rådgive den kejserlige regering i spørgsmål vedrørende forsvar og organisation samt at bistå ved modtagelsen af USAs meget omfattende militære hjælpeprogram. Det blev oplyst, at MAAG også har til opgave at rådgive det iranske indenrigsministerium, som forestår politi og sikkerhedstjeneste.

I september 1978 anslog man, at MAAG omfatter 2200 civile og 1100 uniformerede militære. (Jfr. Information og Le Monde diplomatique, Information den 5. december 1978).

MAAG i Iran er direkte underordnet general Haig i dennes egenskab af chef for den amerikanske militære region, der benævnes EUCOM, og som omfatter Iran.

Men generalen er samtidig chef for NATO-styrkerne i Europa.

En sådan dobbeltstilling må forekomme yderst risikabel. Usikkerheden omkring MAAGs forholdsregler og skæbne i et borgerkrighærgeret land kan få vidtrækkende og utilsigtede følger for NATO, når den samme mand både er NATO-chef og chef for USAs militærpersonel i Iran.

Besvarelse (19/12 78):

Udenrigsministeren (Christophersen):

Definitionen af de opgaver og beføjelser, der er tildelt NATOs øverstkommanderende i Europa (SACEUR), er helt klar, og afgrænsningen over for de funktioner, den pågældende måtte udøve i egenskab af national amerikansk repræsentant, er derfor efter min opfattelse fuldt tilfredsstillende.